

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4., II. EM.
Minden pénz a lelkeszl hivatal címére küldendő.

Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS
Munkatársak:
Perczelné Kozma Flóra
dr. Csiki Gábor

Megjelenik havonként.
Előfizetési ára:
Egy évre 2 aranykorona.

Torda: 1568. HATÁRKÖVEK Pozsony: 1848.
az unitárius egyház történetében. Ezekben a helyeken mondotta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy az unitárius vallás bevett vallás (recepta religio).

Szent Év. (1925.)

„Az Urnak lelke van énrajtam, mivelhogy megkent engemet, és azért küldött engemet, hogy hirdessem az Urnak kedves esztendejét.”

Lukács ev. IV. 18—19.

Kip-kop, kip-kop . . . Cseng az arany kalapács a Pontifex Maximus kezében, amint megnyitja vele az örök városban Szent Péter kapuját. Minden huszonöt évben egyszer nyílik meg ez a kapu, hogy átengedje szentelt küszöbén a zarándokok millióit. Milyen fenséges hit és elgondolás vezeti őket a világ négy tája felől oda, ahol egyedül remélnék sebeikre balzsamot, bűneikre bocsánatot! Egész úton imádkoznak, testöket sanyargatják, múltjukat felidézik, tévedéseiket, botlásait keservesen megbánják, jobbulást ígérnek s mialatt lábuk még a Campagna porát tapossa, lelkük már ott esdekel, ott vivódik, ott rajong az oltár lépcsőinél, amelyre föltekinteni is alig mernek. És ez így tart már századok óta a római egyház bevett szokása szerint. A gyengéknek — erő, az erőseknek — vigasztalás, a szenteknek — lelki gyönyörűség. Itt még a kételkedés is leoldja a maga hétköznapi sarút s nemes önmegalázkodással ismeri el, hogy az a hely, amelyen áll, szent hely . . .

Aki ide készül, jó előre számot vet önmagával s különválva az élet apró-cseprő gondjaitól, napról-napra egy-egy lépcsőfokkal magasabbra emelkedik a mennyei Atya előtt való gyermeki hódolatban; mélységes hálával ismeri el, hogy az Ő karjai nem rövidültek meg, az Ő lelke ma is megkeresi azokat, akik beüdják fogadni, fel tudják venni annak idvezítő sugarát s a saját életükben átalakítják azt a gyógyulásnak és bocsánatnak, a megtisztulásnak és az új életnek hathatós eszközévé. Az ilyeneket megkeni szentelt olajjal, az ilyeneket elküldi hozzánk is, hogy „hirdessék nekünk az Urnak kedves esztendejét”.

Kip-kop, kip-kop . . . Majdnem kétezer év óta kopogtat a mi Urunk Jézus Krisztus a szívünk kapuján, hogy nyissuk meg azt az ő számára, nyissuk meg az igazi istenfélelemnek és a felebaráti szeretetnek, nyissuk meg a tudomány igazainak, a művészet csodáinak, a martiromság hőstetteinek. De ez a kapu nehezen nyílik meg. Zárja berozsdásodott. Sarkait benőtte a bozót. S ha bepillantánk az ajtó repedésein, nem valami épületes látvány tárulna ott a mi szemünk elé. Látnók önmagunkat úgy, amint vagyunk. Látnók teljes mezitelenségben. Látnók megfosztva mindazoktól a külső díszektől és sallangoktól, amelyekkel fölékesít ez a hivságos világ, hogy gondosan eltakarhassuk vele hibáinkat és fogyatkozásainkat, a lelki szegénységnek rongyait, a bélpoklosságnak tüneteit, amikkel telítve van a boldogtalan emberi társadalom.

Kip-kop, kip-kop . . . Testvéreim! A mi Mesterünk elfáradott már a szüntelen kopogtatásban. Kopogtasson már egyszer minden jó keresztény, akin rajta van az Urnak lelke, kopog-

fasson a saját kebelén! A mostani szent évet ünnepeljük meg mi is. Zarándokainkat, akik hosszú útról jönnek, jönnek seregestül, hogy az ihlet szárnyán isteni megnyugvást, angyali kedélyt és örök emberi szépséget hordozzanak szerte — bocsássuk be a mi szívünknek kapuján. Akiket szeretiünk eddig is, szeressük ezután még jobban; azzal a szeretettel, amely mindeneket elfedez, mindeneket eltűr. Akiket gyűlöltünk — hordva kebelünkben a pokol zarátnakának emésztő lángját — azoknak bocsássunk meg a Krisztus bocsánatával. S öleljük magunkhoz az egész világot — azoknak bocsássunk meg a Krisztus bocsánatával.

Akkor lésszen az 1925. mindnyájunknak szent év: igazán „az Urnak kedves esztendeje...”
Szerkesztő.

Testté vált Ige.

(W. C. Gannett.)

Hogyha van egy megértő, kedves, jó barátod, adj hálát érte a mindenható Istennek! Ha senkid sincs, legalább a szobád falát ékesítsd fel nagy férfiak arcképeivel. Amint rájuk tekintesz, a képek megelevenednek. Kilépnék a keretből. Hangjuk, mint ellenállhatatlan harci riadó, magával ragad. Máskor meg szelíden megnyugtat, mintha virágos réten, lassu csermely partján andalognál. Most a lelkesedés borít lángba, majd szégyenérzet fog el, amint biztatólag intenek, vagy megdorgálnak a te javadra, lelki tisztaságot munkálva. Ha csak felsóhajtasz és neveiket imáidba foglalod, már az is jót tesz neked.

Nagy és nevezetes igazság van elrejtve a testté vált Ige tanában Isten, aki ott lappang a szikla kebelében, ott illatozik a virág kelyhében ott szárnyal a madár röptében, nekünk is megmutatja magát — földi eszméletünkhöz közvetlen közel állva — emberi alakban, az ő választott edényeiben. Amint egymás szemébe tekintünk, úgy tetszik nekünk, mintha Isten maga mosolyogna felénk. A nagy tudós, Bunsen, halálos ágyán az ő hűséges élettársának elhaló hangon, de mélységes hittel mondá: „A te orcádon megláttam az Örökkévalót”. P. b.

Boldog újévet!

Tisztelt Szerkesztő Úr! Kedvesen lepett meg egyik utóbbi levelével, amelyben egyebek közt arra kért, hogy írjak néhány újévi gondolatot a szerkesztésében megjelenő „Unitárius Értesítő” számára. Igazán mondom, hogy nagyon jól esett nekem ez a kérés, mivel azt hiszem, hogy budapesti hiveink is érzik, de nekem igazán fáj, hogy 1917. óta, mikor Károly király megkoronázásával kapcsolatban utoljára voltam s azóta nem voltam Budapesten és így 7 év óta ottani szeretett hiveimmel nem találkoztam s ha egyesek koronként itt meg is látogattak, én nem viszonzhattam látogatásukat és még kevésbé vehettem részt ünnepélyeiken. felolvasásaikon, amelyekben mindig nagy lelki élvezetet találtam s legalább egy-egy üdvözlést én is mindannyiszor mondhattam ott mindnyájoknak. Nos a tisztelt szerkesztő úrnak ez a felkérése alkalmat adott arra, hogy ha nem is élőszóval személyesen, hanem írott betűkkel üdvözölhessem budapesti s általában magyarországi szeretett hiveimet, amit ezennel teljes szívem-

ből meg is teszek; de ami az újévi gondolatokat illeti, erre nézve nem kis zavarban vagyok, mert miután — sajnos — mi ez idő szerint két külön ország lakói vagyunk, kérdés, hogy ugyanazon gondolatok támadnak-e lelkünkben, ugyanazon szükségünk és kívánságaink vannak-e s vajjon lehet-e még imádságunk is teljesen egy és ugyanazon Istenhez!

Igen ez a szomorú állapot, amint mondám, nem kis zavarba ejt újévi gondolataimra nézve, de figyelmen kívül hagyva e különbségeket, mégis megkísérlem, hogy felkérésének eleget tegyek s ehhez képest első újévi gondolatom ez: „Ragaskodjunk hiven és igazán szent vallásunkhoz”.

Anélkül, hogy más vallások hitcikkhelyeit elbírálnám, vagy a mieinkkel összehasonlítanám, azt hiszem, hogy felekezeti elfogultság nélkül elmondhatom, hogy a mi unitárius vallásunk hitcikkhelyei tisztábbak, egyszerűbbek és az Úr Jézus tanításainak megfelelőbbek, mint bármely más keresztény felekezet hitcikkhelyei. Szinte érthetetlen, hogy annyi megtámadtatásnak és üldözésnek volt kitéve a multban és sajnos, hogy jelenleg is sokan nem rokonszenveznek azzal s csakis a lelkiismeret szabadságának legalább elvileg elismerése az, ami lefegyverzi ellenfeleinket, hogy mi is meggyőződésünk szerint hirdethessük vallásunk igazságait és építsük közösen az Isten országát. De nagy igazság rejlik a költő eme szavaiban:

„Ne csak veszélyben légy szerény,
A béke vészesebb,
S melyet vág álmos népeken,
Gyógyíthatlanabb a seb.”

Ez adta nekem az első újévi gondolatot, hogy ragaskodjunk hiven és igazán szent vallásunkhoz, azaz álljunk ellen minden kísértésnek, mely vallásunk szeretetét csökkenteni, vagy minket attól eltántorítani akarna. Mert az ördög most sem alszik. Ami az Úr Jézussal megtörtént, hogy az ördög újabb meg újabb ígéretekkel háromszor is megkísértette, velünk is megtörténhetik. Sok útja és módja van annak, hogy aki hitében nem elég erős, hitében ingadozóvá legyen. Talán éppen vallásunk tisztasága és egyszerűsége nem elégíti ki. Inkább szereti, ami burkolt és homályos. Credo, quia absurdum, azaz hiszem mivel nem értem és szeretem, mivel több ceremóniával jár. Ime a kísértések, még többet is hozhatnék fel. Legyen hát erőnk ezekkel szemben, mint az Úr Jézusnak volt, azt mondani: „Távozz el Sátán, mert meg vagyon írva, csak a te Uradat és Istenedet imádjad.” Maradjunk meg hát mi a

mi egyszemélyű Istenünk imádasával tántoríthatatlanul. Emellett aztán gyakoroljuk szorgalmasan az istentiszteleteket, keressük és kövessük az igazságot, a szeretet égi lángja hevítse szüntelen szívünket, úgy éljünk és úgy cselekedjünk mindent, hogy botránkozás nélküli lelkiismeretünk legyen Isten és emberek előtt.

Második újévi gondolatom ez: „*Legyünk készek egyházunkért minden áldozatra.*” Aki egyházunk történetét csak nagyjában is ismeri, tudja, hogy fenntartása mily áldozatokat kívánt híveitől. Ma sincs különben; mert nekünk nincsenek nagy alapítványaink s amelyek vannak, azok nem elégségesek egyházunk szükségleteit fedezni. Egyes egyházközségek és az egyetemes egyház mind-mind hívei áldozatkészségére szorul. Örömmel látom éppen az „Unitárius Értesítőből”, hogy magyarországi híveink jelentékeny összegekkel járulnak hozzá budapesti egyházközségünk fenntartásához s azt hiszem, hogy ebből többi egyházközségeink is részesülnek. Mi erdélyiek egyetemes egyházi adóval terheltük meg híveinket; különösen iskoláink fenntartása érdekében, mert itt az iskolákra nemcsak az ifjuság nevelése szempontjából van szükségünk, hanem ezek biztosítják fajunkat, nemzetiségünket is. Ha iskoláink nem lesznek, anyanyelvünk lesz veszélyeztetve.

Szóval itt is ott is fokozott áldozatkészségére van szükségünk s nagyon örvendének, ha ez az újévi gondolatom is némi befolyással lenne annak fokozására. Van még egy ok, ami mindnyájunkat áldozatkészségre kell, hogy buzdítson és ez angol és amerikai testvéreinknek irántunk lépten-nyomon nyilvánuló jóakarata és segélye. Hiszen nekik köszönhetjük budapesti templomunk, illetőleg házuk megváltását, nekik köszönhetjük azon Missziói Ház megvételét, amely ha teljesen felszabadul a bérlők kitelepítésével, minő hasznára lehet egyházunknak és mi erdélyiek nem tudjuk amerikai testvéreinknek eléggé megköszönni, hogy erdélyi egyházközségeinket az ottani egyházközségek testvérekül fogadták és segélyezik. A köszönet mellett mivel hálálhatjuk meg mindezeket inkább s az űk további segélyezésükre mivel tehetjük magunkat érdemesebbekké, mintha az ő példájokat követve, mi is áldozatkészek vagyunk, ami reánk nézve annyival könnyebb, mert amit mi áldozunk, magunkért, a mi javunkra és előmenetelünkre áldozzuk.

Még csak egy újévi gondolatomat kívánom itt közölni, de ez jobban mondva kérés-kérés, hogy: „*Adjon Isten boldog újévet mindnyájunknak!*”

Ferenc József
unitárius püspök.

Egyházfenntartási Alap.

Lapunk zártáig házi naplónkba a következő adományok érkeztek:

Karácsonyi és újévi perselygyűjtés a templomban 2.205 000, Koncz Imre (Heőcsaba, Borsodm.) 500 ezer, dr. Osváth Gerő 200 ezer,

Mikulács Bácsi, Durugy Ferenc, dr. Bognár Dénes 100—100 ezer, Nagy Arpád 90 ezer, dr. Török László 80 ezer, Szentpétery Lajosné (Pomáz) 72 ezer, Sinczky Ferenc (Gyula) 70 ezer, Liebenberg Károly 60 ezer, Major Juliánna emlékére, Gálfalvi Lajosné, Ferenczi Sándor (Balasagyarmat), Borbély Márton, özv. dr. Binder Emilné 50—50 ezer Fekete Gyula (Ujfehértó) 40 ezer, Kiss Kovách Rudolf, Bognár Géza (tanuló) 20—20 ezer, Márton Miklós, Takács Ferenc (Celldömölk), Fúzi János, Ujváry László 10—10 ezer.

Ezek között a buzgó atyafiak között nem egy olyan is van, akinek nem volt alkalma a gyűjtőívvel szerencsét próbálni, de azonkívül áldozni kívánt a nemes célra s átadott vagy beküldött nekünk 100—500 ezer koronát, amiért fogadják mindannyian egyházközségünk előjáróságának hálás köszönetét.

Az országos gyűjtés ivei, a gyűjtés bezárása alkalmából (1924 dec. 31), zárt sorokban érkeznek vissza a lelkészi hivatalba (V., Koháry-utca 4). Ezeknek a nyugtázását csak a hivatalos lezárás és elszámolás után fogja megkezdeni a gyűjtőbizottság. Az eddigi eredmény a postatakarékpénztárban: 76 millió korona

I.—XIII közlemény összege: 27,765.180 K
XIV. " " 3,537.000 "

Együtt: 31,343.180 K

Magyar jövő.*)

„Honnan jössz te oly leverten, bús pajtás?
Mért sir egyik szemed jobban, mint a más?”

Ez a búsongó hazafias kérdés a nemzeti tragédiának abból a felvonásából való, amelyet Világos néven ismerünk. Nem az első és nem az utolsó azok közül a nehéz próbák közül, amikkel szegény magyar világunknak a századok folyamán meg kellett küzdenie. Most is majdnem hasonló helyzetben vagyunk. Azzal a különbséggel, hogy a veszített háborúval együtt járó nyomorúságoktól eltekintve, országunknak politikai önállósága a reászabott szűk keretek között annyira, amennyire biztosítva látszik.

Világos után „jaj” volt a legyőzötteknek. Legjobbaink vagy külföldre menekültek, vagy idehaza bujkáltak s csak egyes kiválasztottak kerültek el a börtönt, a bitót; mert a hatalom a maga tobzódásában nem ismert határt. A nagy halott ki volt terítve. A honfibanat ott virrasztott a koporsó mellett. Ott virrasztott, ott kesergett, mint aki az édesanyját vesztette el; de hiszen édesanyánk volt nekünk a mi szépséges, dicső, magyar hazánk. Fel-felhangzott a nagy éjszakában a virrasztóknak éneke, telve keserű lemondással, kicsinyhitőséggel, csak egyes bátorlelkek reménykedtek a nehéz álm, a dermettség, a zsibbadás évei után elkövetkezendő jobb jövőben. Ezek is inkább csak titokban ápolták a szent hitet s ha ajkuk imát rebegett, vagy Istent dicsőítő zsoltárba kapott, álmoképekbe öltöztették kifejezésre törő gondolataikat és érzéseiket. Így lett azokból a nemzet

számára a dal és zene motivumaiban vigasztaló evangélium.

Abból a nemzedékből egyesek még itt járnak-
kelnek közöttünk. Ahogy mondani szokták: nagy
idők tanúi. Számuk egyre kevesebb, de az ő pél-
dájuk, amellyel az újból reájuk szakadt kedvtelen-
séget hordozzák, és türik a méltatlan bántalmakat,
majdnem megszegyenítő reánk, az újabb nemze-
dékre nézve, akik ebben a történelmi időben még
mindig nem tudnak a helyzet magaslatára emel-
kedni. Pedig Trianon — ha sokat el is vett tőlünk —
de meghagyta ethnográfiai alapon kicir-
kalmazott országunkat, amelynek a neve még a
vasúti kocsikon is: Hungária. Mostani határaink
között szabadon írhatunk, beszélhetünk, törvénye-
ket hozhatunk, a népek tanácsában is egyenlő
jogon részt vehetünk, csak teljesítsük mindazokat
a kötelezettségeket, amelyeket vállainkra rótt egy
reánk diktált, hogy úgy mondjam: egyoldalúlag
megkötött békeszerződés.

Trianon sokat elvett, ami nemzetgazdasági
szempontból életkérdés a mi számunkra. A területi
veszteség is bántó, mert országunk régi s mind-
nyájunk szívébe beidegzett gyönyörű térképét a
mostani csonk még szükségből sem pótolhatja.
Ugy vagyunk vele, mint a gyermek, akinek gyö-
nyörű játékszere volt; de a saját hibájából össze-
törött s most hiába igyekszik a sok törmeléből
ismét egy kerek egészet alkotni. Csak álmában
sikerül néha-néha. De az ébredés annál kétségeb-
ejtőbb, annál siralmasabb. Hát még ha elgondol-
juk, hogy az elszakított részeken apánk-anyánk
sírja mellett ott küzd, ott vonaglik millió meg
millió magyar testvérünk egetostromló mártírúma:
lehetetlen, hogy a velő meg ne rendüljön agyunk-
ban s megtaposott önéretünk ne kiáltson elég-
tételért az igazságos Istenhez, aki a népek sorsát
atyai bölcsességgel igazgatja.

A Magyar Nemzeti Szövetséget is éppen az
hozta létre, hogy a felsorolt veszteségeket nyil-
vántartsa, hogy a magyar nemzeti öntudatot alélt-
ságából felrázni igyekezzék s keresse az utat és
módot arra, hogy a magyar nemzeti kultúra eleven
kapcsaival az elszakadt és szétszórt láncszemeket
magához csatolja. Testvéries ölelkezésre hívunk
ma is minden igaz magyart ebben a hazában,
aki a kettős keresztet a Kárpátok gerincén tűn-
dökölni, s honfoglaló őseinktől nyert s ezer év
vitharaiban megőrzött szép örökségünket családi
birtokának vallja s azért — ha belőle egy talp-
alattnyi föld se volna a övé a telekkönyvben —
kész a hívó szóra síkra szállani.

Így érez, így gondolkozik az eszményi haza-
szeretet, amely ott lobogott száz évvel ezelőtt a
reform-korszak vezérférfiainak lelkében. Ez a
Széchenyi hazafisága, aki csak addig kíván élni,
amíg hazájának használhat, s a régi rendszer
romjain felépítheti nyomról-nyomra haladva, a
nyugati civilizáció vezérfénye mellett azt a Magyar-
országot, amely még csak ezután „lesz” az ő
jóslata szerint. Ez a Kossuth hazafisága, aki heve-
sebb temperamentuma révén magával ragadja a

nemzetet a szabadságharc fenséges küzdelmeibe
s annak letörése után a külföldön szerez elisme-
rést a magyar nemzetnek s elveihez mindvégig
híven, egy epizód elszántságával ragaszkodik.
Ez a Deák Ferenc hazafisága, aki a jogfolytonos-
ság rendületlen talaján állva, bölcs mérsékletével
megalkotja a kiegyezést s a király és nemzet ki-
békülése útján megnyit az ország gazdasági, szel-
lemi s erkölcsi fejlődésében egy olyan nevezetes
korszakot, amelyben hatalmas lendülettel haladunk
előre, amelynek csak a szerencsétlen világháború
vet véget, üszköt, homályt, salakot, vért, gyászt
és keserűséget hagyva maga után.

De most veszem észre, hogy akaratlanul is
milyen fekete lett gondolataim menete. Pedig hát
én nem azért vagyok itt, hogy ennek a siralmas
jelennek krónikása legyek, sem azért hogy a
múltból reánk meredő félistenek szellemét idézzem,
hanem azért, hogy legalább nagy vonásokban
megrajzoljam a „Magyar jövő” képét, úgy, ahogy
azt én elgondoltam.

Általánosságban szólva, a mai tizenhárom
vármegyének nem nagy jövőt jósolok, mert hiá-
nyoznak benne az egészséges élet feltételei: a
szabad vérkeringés, szabad mozgás és a ritmikus
léleketvitel. Enélkül pedig a szervezetben minden-
féle kóros anyagok rakódnak le, amelyek előbb-
utóbb zavart okoznak, idegességet és lázas álla-
potot termelnek s itt is, ott is bomlasztó kelevé-
nyeknek a melegágyává teszik a testet s egyúttal
a lelket is megmérgezik. Röviden: ez a diagnó-
zis. De a baj talán mégse halálos. Lennie kell
valamelyes gyógy módnak, amely kuruzslástól és
nagyképüsködéstől menten, megnyitja számunkra
a javulás útját. S ha pontosan megtartjuk az előirt
diétát és bevesszük a keserű orvosságot, talán
még a mai megalázott sorsban is van némi
reménység a mi számunkra. Még nem vagyunk
végképpen halálra ítélve. Még szebb napok is
virradnak a magyarra, amikor a mostani kegyet-
len és sivár állapot a maga állandó lidércnyomá-
sával úgy fog feltűnni, mint egy rossz álom. Minél
hamarabb felócsudunk ebből a lethargikus álom-
ból, annál jobb. Ide azonban vasakarat, bölcs
megfontolás és ifjonti lelkesedés szükséges, hogy
a kezdet nehézségeitől vissza ne riadjunk s kezünk-
ből soha le ne tegyük az önvédelem fegyvereit.

Gyógyulásunkat azonban ne várjuk kívülről,
valami különleges és megfoghatatlan csoda útján,
még ha a Mohamed zászlaját hoznák is ide, hogy
beborítsák kicserepezett tagjainkat, semmit az nem
használ nekünk. Sem a ráolvasás, sem a házi-
szerként felajánlott szénamurva fürdő. A folyamat-
nak belülről kell megindulnia. Lassan, majdnem
észrevétlen veszik fel a csatát egymás ellen az
emberi szervezetben a piros és a fehér vörsejtek.
Ezt kell elősegítenünk kellő táplálkozás, testgya-
korlás, önmérséklet is nyugodt kedélyállapot
anyai gyöngéd parancsszavával. Egy tekintet, egy
szó, egy mozdulat, oh, sok mindent helyrehoz,
sok mindent megmagyaráz.

Máris sokat haladtunk ebben a részben a

nagy összeomlás óta Átszenvedtünk egy félszeg forradalmat, az embertelen és istentelen kommün borzalmait, s utána mindjárt egy olyan reakciót, amelynek eredményeit még nem tudjuk elfogulatlanul megítélni, miután még igen közel állunk hozzá. Jóformán benne vagyunk. Csak azt látjuk, hogy a lassan gyógyuló nemzettest még mindig réveteg szemmel tekint a jövőbe s nem igen lát ott egyebet, mint kárt és szenvedést. Anyagi károkat, erkölcsi züllést, szellemi kiskoruságot és kenyéririgységet, testvérharcot és felekezeti gyűlölséget s ami mindezeknek nyomában szokott járni: egy általános romhalmazt, egy chaost, amelyben csak isteni szó teremthet újra igazi életet, rendet és boldogságot.

Én hallottam ez az isteni szót S azért jöttem ide, hogy azt hirdessem nektek magyar testvéreim! Talán még nem késő! Talán még használhat: — *„Értsétek meg egymást“*. Hiszen nem vagyunk a Babel tornya körül, ahol az Uristen a bibliai legenda szerint megzavarta az építők nyelvét. Nekünk nincs is az a világra szóló tervünk, hogy egy olyan tornyot építsünk, amely az égig érjen. Nekünk csak az a célunk, hogy mindenkinek meglegyen a maga szerény, de meleg otthona, amelyben apa-anya-testvérek igaz szeretettel simulnak egymáshoz s a kölcsönös bizalomnak és hűségnek ősi pilléreire nyugszik a jámbor megelégedés. Az ilyen alkotásban pedig a mindenható Istennek is bizonytalán kedve telik! azt nemhogy megakadályozza, sőt minden lehető módon elősegíti és az idők folyamán megszilárdítja, mint az évezredes bástyákat, amelyeknek kövér és kavicszemei ellentállanak a zúgó viharok minden ostromának. *Értsétek meg egymást*, hiszen egy Atyának gyermekei vagytok. És a Teremtő nem aszerint fog osztályozni titeket, hogy kinek mi a neve, színe, faja, vallása. Ő csak a szívetekbe tekint oda, ahonnan „származnak az életnek cselekedetei.“ Egyformán keblére öleli a vár és a kunyhó lakóját, hogyha egyik is, másik is megőrzi kebelében az igazi emberi méltóságot s a becsület útjáról soha — még gondolatban is — le nem tér. Az osztályérdek sohasem győzhet apétkül, hogy önmagának és a nemzetnek helyre-pótolhatatlan veszteségeket ne okozna, amint azt legutóbb a saját bőrünkön is sajnos tapasztaltuk. Az ország összes lakóinak, a haza minden fiának és leányának egybe kell fogniok, hogy a köz javára célzó minden nemes törekvést támogatva — amint Széchenyi is óhajtja — *„egy testű, egy lelkű erős nemzet legyen a magyar“*. — *Értsétek meg egymást*, amíg nem késő, nehogy ami nemzeti megváltónk is kénytelen legyen a város felett emelkedő hegyen előre megsiratni. szerencsétlen hazája sorsát; mert a pusztuló Jeruzsálemnek omladozó kövei nekünk még csak symbolium; de unokáink számára már égbekiáltó siralmas valóság lehet, amely ellen már nincsen felebbezés. De ugyan hová is appellálnánk amidőn kicsinyes torzsalkodásainkkal, emésztő gyűlöleteinkkel, avagy dermedt közönyünkkel kihívtuk magunk ellen a végzetet s a jelennek és a múltnak szá-

nalmas tévedéseivel megnyomorítottuk az utánunk következő nemzedéket is. Óvja Isten nagy veszélytől mi magyar hazánkat! Szerettem hinni, hogy meg is óvja, hogyha mi a család és a testvériség ősi jogait és kötelességeit, mint követendő eszményt átvisszük a haza és a nemzet életébe s ott is ápolni igyekezünk azokat, „derék közremunkálónak állva be a többi nemzetek közé, az emberiség legfelsőbb céljának elérésére.“ (Széchenyi). Ilyen s ehez hasonló ideál becsületes szolgálatában betelik a legnagyobb magyar jóslata, hogy „egykor nagy és dicső leend a magyar“.

A második isteni szó, amit hallék, ez vala: *„Dolgozzatok“*. Ezt kívánja maga a létfenntartás ösztöne, amelyet az Isten beoltott minden ő teremtményeinek a lelkébe. Ezt követi az ember, amikor arcának veritékével eszi mindennapi kenyerét amelyért nem szünik meg soha imádkozni és dolgozni. Ennek ad etikai tartalmat a pogányok apostola, amikor ezt mondja: „Aki nem dolgozik, ne is egyék.“ Ennek a világtörténelmi misszióját vázolja Jézus, a mi Mesterünk, amikor égi Atyjáról szólva, így beszél: „Az én Atyám mindez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.“ S mi magunk is bizonytalán a saját élethivatásunk kisebb-nagyobb feladatainak teljesítése közben állandóan tapasztaljuk azt a nagy igazságot, hogy „munkáság az élet sója, rothadástól mely megóvja.“ A nemzet életében pedig ennek az életelvnek oly nagy fontossága van, hogy azt soha eléggé nem hangsúlyozhatjuk. Széchenyi is erre buzdít: „Dolgozni és munkálni kell naponta szünetlen.“

Az isteni szóra figyelve ezt követi a szántóvető, amikor az őt ugart felszántja, tiszta magot vet belé s jó reménységséggel várja az aratás Urának kezéből a maga jutalmát: a mindennapi kenyeret. A műhelyek, a gyárak sürgő-forgó népe ezért izzad, ezért verejtékeznek; mert munka nélkül, tétlen vesztegelni — bűn. Tétlenségre kárhoztatva, elzsibbadnak legjobb erőink, azok a testi és lelki képességek, amelyek mint isteni adományok arra valók, hogy általuk ezt a mulandó világot s benne a magunk és szeretteink életét minél szebbé és gazdagabbá tegyük s termeljünk és gyűjtsünk nemcsak a magunk kényelmére, hanem a jövő számára is. Minden ilyen munka emeli egyúttal a közjólétet s a népek szabad versenyében oda állít bennünket is a sorompóba, hogy küzdjünk az elsőségért. Ilyen kitarató munka és kutatás hozta és hozza létre időről-időre azokat a világraszóló felfedezéseket, amelyek egy-egy nagy tudós nevét soha el nem muló glóriával veszik körül.

„Dolgozzatok.“ De nemcsak a napi kenyérért, hanem ama mennyei kenyérért is, amely a léleknek igazi tápláléka s amelyből aki eszik, soha meg nem éhezik. Hir — dicsőség — egy nemzet hálája, az utókor kegyelete koszoruzza meg az igaz munkásnak emlékezetét, aki azonosítja magát a nemzet multjával, annak dicsőséges vagy gyászos napjait a költészet csodalámpájánál úgy állítja elének, mintha magunk is részesei lennénk a százados küzdelmeknek. Osztályos társak örömben és bánatban egyaránt. Együtt emelkedünk és

együtt bukunk el a nemzettel; de még a bukásban is van valami fölemelendő, mert ha jogainktól és szabadságunktól meg is foszthat a zsarnoki önkény, de lelki függetlenségünk királyi méltóságán megtörik minden földi hatalom. Csak dolgozzunk szorgalmasan, dolgozzunk önérettel. Ugy amint Széchenyi tudott és akart. „Lenyesik szárnyaimat, lábaimon járok, levágják lábaimat, kezeimen fogok járni s ha ezeket is kiszakítják, hason fogok mászni: csak használhassak.” Biztos vagyok benne, hogy az ilyen elszánt akarat kitűzött célját előbb-utóbb el fogja érni s minden tette, amelyet „népünk dicséért” áldozott, „megfogja egyszer teremni gyümölcsét” — írja Wesselényi Miklós bárónak.)

Az ilyen munkásigyekezet, az ilyen igazi nemzetvédelmi munka kepezi a gerincét a nép javát célzó reformoknak, amelyek „mindenek fölött erkölcsi és társadalmi tisztaságot” feltételeznek. Ezeket keresztül jut el hozzánk a harmadik isteni szózat, amely ezt mondja: „Szeressétek Anyátokat, a szent magyar Hazát.” Szeressétek a Hazát. De ne csak szóval mondjátok, mint ahogy legtöbben szokták; hanem ebben az érzésben olvadjon fel egész lényetek. Mint a tűznek lángja, egészen ki a hazaszeretet szívetekből — szívükből minden önzést, minden hiúságot és irigységet, minden szeretetlenséget, amellyel honfitársaink lelkét megkeseríthetnék s a magyar nemzet jóhírnevét bemocskolnók. Amikor a Himnusz fenséges akkordjai fölcsendülnek, még a szabad ég alatt is, úgy érezzük, mintha templomban az oltár előtt állanánk, vegyük le a kalapunkat, hajtsuk meg a fejünket s úgy várjuk és kérjük magunkra és mieinkre, az egész nemzeti nagy családfára az Isten áldását. S amikor annak utolsó viszhangja is elenyészett, még akkor is zúgjon lelkünk mélyén, mint egy megaradott hegyi patak, az ezeréves nemzeti múltnak mámorító melódiája, egybekötve bennünk eltéphetetlen szálakkal „a múltat s jövőt.”

Szeressétek és ápoljátok a hazai nyelvet. A magyar szót, amely ma már a maga hajlékonyságával és kecsességével éppen úgy ki tudja fejezni összes érzéseinket és gondolatainkat s még az elvont igazságok bölcselmi rendszerét is, mint bármely más nyelv a nyugati nyelvcsaládok között. De amíg ide értünk, hosszú utat tettünk meg, sok stációt tartottunk s az őrhelyen ott virrasztott mindig a nemzet Geniusa, hogy legfőképp kincsünk el ne kallódjék. Ezen imádjuk az Istent, ezen fogadunk hűséget egy egész életen át, ezen fejezzük ki ragaszkodásunkat az igaz barát iránt, ezen bocsátunk meg az ellenségünknek Krisztus parancsa szerint, ezen reszket a mi szívünknek öröme, ezen búslakodik a mi lelkünknek bánata, ezen ujjong a lelkesedés szent heve, ezen mennydörög, mint a száguldó vihar diadalkereke, Iltés prófeta intó jóslata, ezen búcsuztatjuk el feleinket a sír szájánál, megalázkodva és mélységes bűnbánattal ismerve el, hogy „csak por és hamu vagyunk”.

De „a magyar szó még nem magyar érzés”

s olvasunk mi napjainkban kivált annyi ákombákomot magyar nyelven, hogy majdnem megcsömörlünk tőle. De ez csak eggyel több ok arra, hogy szépséges magyar nyelvünket, amelyre édes Anyánk tanított, valahol az erdélyi bércek között, az Aranyos hőmpölygő hullámai mellett, annál inkább szeressük s annak szüzi tisztaságát a nagy városokrontó légkörétől megoltalmazni igyekezzünk.

A haza jól felfogott érdeke azonban azt kívánja, hogy a szó csak másodrangú szerepet töltsön be honfiúi ragaszkodásunk és bálványozó szeretetünk kimutatásában. Első a *tett* legyen. Mert „csak a százezreknek egy célra törekvő tette emelheti ki nemzetünket alacsony állásából.” Elég volt már a szónokló hazafiságból. Most hadd jöjjön a tettek hazafisága! Eke a barázdában, kalapács az üllőn, toll az íróasztalon, mozdony a világot jelentő sineken, anyai kéz áldása az ifjú bajnokon, szerelmes csók a didergő rózsaszálon, kivont kard a kézben, ökölcsapás a népek táncoltató asztalán és isteni megnyilatkozás a magyar égboltozaton: „In hoc signo vinces” — ez a „Magyar Jövő” sugárzó árnyképe a mesterséges határokon. Ezeket nem az Isten alkotta: tehát önmaguktól össze fognak omlani. Csak idő kérdése az egész. (Az én dátumom: 1927.) Én úgy érzem s ezt nálamnál nagyobb ember is megmondotta már száz évvel ezelőtt „Egyedül miamagunkban van a feltámadás, ne felejtjük ezt soha.” — És ne felejtjük azt se, amit a nagy mesemondó mond a *Janicsárok végnapjaiban*: „Félhold nemzetei: Vagy újjászületni, vagy meghalni immár!”
Tertium non datur. Amen.

A világ unitáriusai nagy ünnepre gyűlnek össze Amerikában.*)

Az angol és amerikai unitárizmus centennáriuma.

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Saját tud.) A világ unitáriusainak nagy ünnepe lesz az idén. Az amerikai és angol unitáriusok ebben az évben ünneplik meg hivatalos fennállásuk százéves érfordulóját. Harmadfélszáz évvel ezelőtt egy szent Ferenc-rendi szerzetes magába száll és elindul az apostoli élet tövises útján. A martirok koszorújával homlokán elülteti az új hitet sóvárgó, vajudó gondolatban az Egy Isten vallását. A lángeszű és puritán életű Dávid Ferenc, az unitárius vallás prófétalelkű megalapítója az egy Isten hívés magvát ülteti be az erdélyi lelkekbe századokkal ezelőtt, talán nem is sejtve, hogy Erdély havas bércei fölött az anyagiakban legszegényebb, üldözött vallás valaha a leggazdagabb és legmodernebb államnak, Amerikának lesz egyik legelterjedtebb vallása.

Az amerikai unitáriusok testvéri érzülettel gondolnak erdélyi hittestvéreikre s a centennárium ünnepét az erdélyi egyház teljes bevonásával akarják megünnepelni. A meghívások már meg is érkeztek és valószínű, hogy Erdélyből töme-

*) A „Keleti Ujság” jan. 10-i számából az Unit. Ért. számára.

resen fogják vendégül látni Amerikában a vendégeket.

Amerikában többmillió unitárius él, köztük az államéletnek több előkelő vezető egyénisége. De a gazdasági szervezet legtekintélyesebb pozícióin is erős hatalomra tettek szert az unitáriusok. A nagyszabású centennáriumi ünnepségek alkalmával — úgy értesülünk — hogy még jobban ki akarják mélyíteni az amerikai és erdélyi egyház közötti kapcsolatot, annál is inkább, mert az egész világ unitáriusai mindenek fölött és legmagasabb papi méltóságnak, az erdélyi unitárius püspököt tisztelik és ismerik el. Az amerikai és angol unitáriusok nagyon szerették volna, ha ünnepségeik fényét Ferenc József unitárius püspök személyes megjelenésével emeli. Ettől azonban az agg püspök előrehaladott életkora miatt le kell mondaniok.

A kolozsvári unitárius theologia és az unitárius papság hivatalosan fogja magát képviselni a tengerentuli ünnepségeken. De vatóságos zarándokjárás fog megindulni azoknak az unitárius papoknak részéről, akik theologiai végzettségük után az amerikai hívek meghívása folytán pár évig Amerikában lelkészkedtek és élvezték az amerikai testvérek vendégszeretetét.

Érdekesen és szinte misztikusan esik össze az amerikai és angliai unitárius egyház megalakításának napja. Száz évvel ezelőtt ugyanazon a napon — anélkül, hogy előzetesen ebben megállapodtak volna — alakították meg Angliában is, Amerikában is az unitárius egyházat. A szent dátumok e csodálatos találkozásának jelentőségét az unitáriusok azzal akarják kidomborítani, hogy egyszerre ünneplik meg a száz éves évfordulót Amerikában.

HIREK.

Rovatvezető: BIRÓ LAJOS.

Utolsó emelés. Reméljük, hogy az Unitárius Értesítő f. évi előfizetési díjának 30.000 koronára való emelése, az utolsó emelés lesz. Ezt az ugrást azonban még meg kellett tennünk, mert a múlt évet 5.000.000 kor. adóság terheli. Ezt pedig ki kell fizetnünk. Ne vegyék rossz néven olvasóink ezt az 50 százalékos drágulást, hanem siessenek s erre kérjük is különösen azokat, akik a múlt évi előfizetéssel is (20.000 K) hátralékban vannak, megmenteni az „Értesítőt,” és szíveskedjenek postára adni az előfizetés összegét.

Tisztelettel: a Kiadóhivatal.

Halottaink. Kontros Ferenc ny. járásb. irnok 1924. szept. 3., Székér Gyula ny. jószágfelügyelő 1924. szept. 11., tordai születésű dr. Derzsy Sándor ügyvéd 1924. szept. 28., Vértessy Gusztáv 1924. okt. 8., Csipkés Endre postafőtiszt 1924. okt. 22., székelykeresztúri születésű Major Juliánna 1924. nov. 7., firtosmartonosi születésű özv. Rothhammer Istvánné 1924. nov. 18., homorodalmási születésű Takács Istvánné tűzér felesége 1924. dec. 18. Béke legyen velük.

Özv. nagyajtai Fekete Lajosné szül. varcsányi Tornay Anna 74 éves korában f. hó 1-én Selmechányán elhalt. Az elhunytban Fekete Zoltán, Fekete Lajos és Ormos Zsigmondné híveink édesanyjukat gyászolják. Bánatukban igaz részvétellel osztozunk.

Odescalchi Artur herceg az újságok híradása szerint a múlt héten meghalt Kőrömcányán. A magyar történettudomány egy hírneves nesztorja, egyházunknak pedig egy erős oszlopa dőlt ki vele. Történeti kutatásait eléggé értékeli azok a tudományos társulatok (Magyar Történelmi, Országos Régészeti stb. társulatok), amelyek igazgatósági választmányi tagnak választották meg. Mi jóltevő, nemesszívű hitrokonunkat gyászoljuk benne, ki áldozatkészségét mindenkor bőszégesen megmutatta irántunk. Áldott legyen emlékezete.

Az adventi vasárnap délutáni Istentiszteletek telt padosrai azt mutatták, hogy az ilyen délutáni Istentiszteletre nagy szükség van a fővárosban. Szükség van azért mert sokan vannak híveink, akiket lelkük vágya a munkaszünet napján a templomba, az Isten színe elé hív, de különböző akadályok miatt délelőtt nem juthatnak el a templomba. Ezeknek az „élet vizére” szomszédoknak üdítő forrásai lesznek a missziói házban megnyíló imaház délutáni templomozásai. Addig azonban, amíg ez a második templom is megnyílik, a Koháry-utcai templomban tartunk délutáni Istentiszteleteket. Legközelebb a bőjt-időben. Március első vasárnapján lesz az első ilyen alkalom. Hídeg időjárás esetén a templomot fűtjük.

Jókai ünnep. A nagy mesemondó emlékének áldozni kívánunk a centennárium esztendejében mi unitáriusok is, akiknek szívéhez különösen közel fekszik a nagy író, Jókai, az „Egy az Isten” regényeivel. Hálánk és kegyeletünk koszorúját tesszük le emlékének szívében örökéletű szobrához, február 17-én este 6 órakor budapesti templomunkban. A Dávid Ferenc Egylet vallásos estélye körében Jókairól és az „Egy az Isten”-ről fog felolvasást tartani Józán Miklós püspöki vikáriusunk. Az estély műsorát ének és zeneszámok bővítik ki. Február 17-ike tehát „Jókai-est” lesz. Unitárius kötelesség ezen megjelenni. Ezzel kapcsolatban tervbevéttük, hogy Jókai „Egy az Isten” című regényét mintegy 5 példányban megszerezzük s azt híveinknek elolvasásra kikölcsönözzük. Mert most megvenni sokba kerül, de így mindenki elolvashatja, aki még nem olvasta s megismeri, mit írt rólunk a nagy mesemondó.

Tea-estély. Az Unitárius Nőszövetség a múlt évi tea-estélyek folytatásaképpen f. hó 25-én (vasárnap) d. u. 5 órakor tea-délután rendez egyetemi ifjainknak. Erre a délutánra szívesen látunk minden unitárius családot, különösen a leányos családokat. A teaestély helye a „Vízcepp” társaság helyisége: IX., Ferenc-körút 29.

Családi találkozó minden hó első péntekjén. Legközelebb február 6-án este fél 8 órakor a II. ker. Pálffy-tér 4. sz. alatti Pálffy-étteremben.

Unitárius bál. A Budapesti Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület február 7-én (szombaton) fél 9 órai kezdettel műsoros táucestélyt rendez az V. kerületi Koháry-utcai unitárius házban.

Karácsonyi ünnepünkön Budapesten úrvacsorát vettek 450-en. Kenyeret ez alkalommal is Józán Miklósné főtisztelő asszony, bort dr. Sándor Jenő rendőrfogalmazó testvéreink adtak. Köszönjük.

Debreceni leányegyházunk közgyűlése még a múlt évben elhatározta, hogy a „Fentartási Alap“ hoz a maga részéről 5,000 000 (ötmillió) koronával járul hozzá. Azóta a pénzt meg is kaptuk és most hálás szeretettel nyugtázzuk. Az ilyen egyházközség, amely már „leány“ korában is ilyen nemes tettel mutatja meg ragaszkodását és meleg szeretetét „anyja“ az unitarizmus iránt, szép reményekre jogosít. Az „anyaegyházak“ előtt követendő példa lehet a „leány“ első tette. „Vivat, crescat, floreat!“

„Egy hívő“ 100.000 koronás adományát, egy aria érdemes szegedi szegényünknek juttattuk.

Angol órák: kezdőknek minden pénteken d. u. 5—7-ig, haladóknak minden szerdán 5—7-ig a lelkészi hivatalban. A még jelentkezni kívánó kezdők siessenek és jelentkezzenek még január folyamán, hogy nagyon el ne maradjanak a többiek-től. Később nehéz lesz pótolni az elmulasztottakat.

Rendőrök lelkigondozása a múlt évben megkezdett módon az idén is tovább folyik. Józán vikárius minden hó harmadik csütörtökjén Isten-tiszteletet tart unitárius rendőreinknek a lelkészi hivatalban.

Tábori püspök beiktatása. A protestáns katonák lelki életének gondozására két évvel ezelőtt protestáns tábori püspökséget szerveztek. A tábori püspöki hivatal betöltésére most került a sor. Soltész Elemér volt nagybányai lelkészt nevezte ki erre az állásra a kormányzó úr öfőméltósága, a ref. konvent jelölése alapján. A tábori püspök egyházi felszentelése dec. 17-én történt a kormányzó úr és előkelő méltóságok jelenlétében. Ünnepi beszédet dr. Ravasz László ref. püspök mondott. Utána a protestáns püspökök kilencen — köztük Józán Miklós püspöki vikáriusunk is — megáldották a térdelő új püspököt. Az új püspök egyénisége és nagy tudása kezesség arra, hogy megőrzi a rábizott lelkeket. Isten áldása kísérje munkáját.

Jubileumi vacsorán ünnepelte meg a budapesti egyházközség, szeretett vezető papjának, Józán Miklós püspöki vikárius budapesti szolgálatának 25 éves évfordulóját. Már a novemberi Dávid Ferenc egyleti vallásos estély keretében üdvözöltük a jubiláló főpapot, de az egyházközség Kebli Tanácsa kifejezésre akarta juttatni azt a lelki kapcsolatot, amely a szeretetben körülfonja a papot és hiveit; az elismerés őszinte hangján akart szólni akkor, amikor a decemberi Kebli Tanács ülésén elhatározta, hogy a jubiláló főpap tiszteletére egy vacsora keretében hívja össze

egyházközségünk tagjait s nyilvánosan elismeri 25 esztendő lelkes és fáradhatatlan munkájának érdemeit. 80—100 tagból állott az ünneplő társaság, amely december 19-én este összegyűlt az unitárius házban levő Kör éttermében. Egymást érték a felköszöntők. Dr. Gothárd Zsigmond egyh. gondnok az egyházközség nevében köszöntötte fel legelőbb; majd átadott az egyházközség szeretetének kifejezésül, egy szép bőrkötéses és a jubiláló óhajta szerint „nagybetűs“ bibliát, mert bizony a 25 év előtti „messzi“-ből, mára „közel“ lett s a bibliából, a nagybetűs kellett. Dr. Csiki Gábor az unitárius papság, Biró Lajos a múlt és a jelen tanítványai, Buzogány Anna, a Nőszövetség, dr. Ürmössy Gyula a Dávid Ferenc Egylet, dr. Koncz János a vidéki unitáriusok nevében köszöntötték fel az ünneplőt. Közben a sok vidéki és meg nem jelenhetett helybeli tisztelők s az egyházközségek táviratait olvasták fel. Dr. Molnár Jenő, mint volt osztálytársa, a diáktársak üzenetét hozta a múltból. Schey Ernő nagy társadalom szeretetét tolmácsolta Kovács Kálmán Kolozsvár s az erdélyiek nevében üdvözölte. Józán vikárius meghatódva mondott köszönetet, a megfiszteltetésért, a szeretetért, mely hivei szívében körülfonja az ő személyét. „Egyházam iránti ragaszkodásomnak, hűségemnek s lelki vonzalmamnak, kifejezése volt eddig is az életem s ezután is az lesz legszentebb kötelességem, hogy Isten dicsőségére s embertársaim boldogságára éljek.“ Így mondotta s megkérte az „ünneplő gyülekezetet“, engedje meg, hogy azt a bibliát, amelyet most kapott, kis templomunk szószékére ajándékozhasssa a 25. év emlékére.

Ifjúsági hírek. A D. F. ifjúsági egyesület elnöksége kéri azokat a tagokat, akik az év folyamán lakást változtattak, hogy új lakáscímüket mielőbb jelentsék be az egyesület titkárának: Antonya Sándornak (Lakik: IX., Ráday-u. 45.)

Az ifjúsági egyesület f. hó 7-én segélyző bizottságot választott. Kérjük tagjainkat, hogy kérésüket a bizottság elnökéhez: dr. Kovács Ákos úrhoz juttassák el, aki azokat minden szerdán este (az angol órák után) 7 órakor a lelkészi hivatalban veszi át. Az egyesületi tagság igazolványának száma a kérvényekre mindenkor felírandó. Az elnökség.

Az Unitárius Nőszövetség minden hó 2-ik csütörtökjén d. u. 5 órakor bibliamagyarazattal egybekötött gyűlést tart, melyre minden unitárius nőt meghív.

Karácsonyfaünnepélyünk, a megszokott nagyszámú apró közönség (300 gyermek) részvételével dec. 23-án d. u. 4 órakor folyt le az ősi evangélikus iskolában. Szülők és gyermekek egyformán gyönyörködtek az ünnepély szépségeiben. Karácsonyi énekkel kezdtük az ünnepet a meggyújtott csillogó karácsonyfa mellett. Utána Józán vikárius úr gyermekszívhez szóló megnyitó beszédje következett, amelynek végén felolvasta Ferencz József kolozsvári ősz püspökünk üzenetét,

amit a budapesti unitárius kert virágbimbóinak, a mi gyermekeinknek küldött . . .

„Rontó Pali álma“, egy 3 képből álló színdarab kezdődött meg az angyalokat bámuló szemek s a pirostestű, feketefejű ördögöktől néha elszoruló szívű gyermekek előtt. A darabot Biró Lajos írta erre az alkalomra. Mehemed, egy törpe török mondta még el szomorú históriáját a tehenekkel.

Végül Buzogány Anna, az Unitárius Nőszövetség elnöke egy pár kedves megemlékezéssel bezárta az ünnepély műsorát s nyomban átvette a folytatás szerepét a Nőszövetség. Nem szóval — de tettel. Most kezdődött a csomag és ajándékkiosztás, amely egy jó óráig tartott. Sok várakozással, reménységgel jött a kicsiny sereg az ünnepélyre s nem is csalódott senki sem reménységében. Mindenki számára jutott valamilyen ajándéka a karácsonyi szeretetnek. És ez a szeretet a jellemzője a mi kicsiny és fáradhatatlan Nőszövetségünknek, amely Buzogány Anna elnök és özv. Fábry Edéné főtítkárral az élén a semmiből terem csodás világot, a gyermekek, szenvedők, a szegények számára. Isten áldása áradjon minden szívre, amely résztvesz az ilyen munkában, amely szeretetéből és vagyonából áldoz a szűkölködőknek. A karácsonyfaünnepre, a jövő oltárára, pénzt, süteményt, könyvet, játékot, cukrot, munkát hoztak „szent áldozatul“ a nemes szívek. Isten áldása ezerszeresen hulljon vissza minden jóltevő kézre.

Debrecenben és Szegeden karácsony előtt, vasárnapokon, ünnepi Istentiszteletet tartott dr. Csiki Gábor missziói lelkész. Mindkét helyen nemcsak híveink, de más vallásúak is szép számmal vettek részt az Istentiszteleteken.

A **Protestáns Diákmenza** vezetősége az egyházi főhatóságok útján kéréssel fordul a prot. egyházközségek vezetőihez. Arra kéri őket, úgy a testületeket, mint az egyeseket, hogy segítsenek ezt a legifjabb protestáns intézményt anyagi támogatásokkal fentartani. A főiskolák prot. hallgatóinak ez a tápláló anyja ebben a fővárosban. Sok unitárius tanulóknak itt kapja a mindennapi kenyeret, a szellemiek mellé. A fiainak ad jövőben kenyeret, aki nem hagyja elpusztulni ma ezt a menzát. Önmagával tesz jót, aki ma segít.

A **Kolozsvárt** megjelenő „Unitárius Közlöny“ szerkesztőségében változás állott be. A lap alapítója dr. Boross György, aki ezideig szerkesztője volt, átadta a szerkesztést az ifjabb generációnak. 37 évvel ezelőtt alapította s 37 éven át vezette, irányította vele az unitárius szellemi s erkölcsi életet Magyarországon. Csak hála és elismerés illeti azért a megmérhetetlen fáradozásért, amit ennek a 37 esztendőnek szerkesztő munkája jelent. Ilyen munka után csakugyan édes lehet a pihenés. Ha ugyan pihen az, akinek a munka a levegője. Úgy tudjuk, most is csak sokféle elfoglaltsága akadályozta a további szerkesztésben.

Négyen viszik tovább az unitárius szellem lobogóját a Közlönyben Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffy Márton és dr. Varga Béla. Sok sikert kívánunk az új vezetőknek.

A **Missiói-Ház** vezető lelkészének, dr. Csiki Gábor missió lelkésznek kezéhez a következő adományok érkeztek, az ifjúsági internátus berendezésére: Perczelné Kozma Flóra: 1 asztal, 4 szék, 1 ágy, 1 szekrény. Özv. Rend Domonkosné, Aknás Katalin és Ferenczyné: 1 párna, 2 párnahuzat, 1 ágylepedő, 1 paplanhuzat, 4 törülköző, 4 asztalkendő. Özv. Lipkay Arthurné (Szada): 2 párna. Józán Miklósné: 1 táborigy (felszereléssel). Özv. dr. Nagy Györgyné: az 1568. tordai országgyűlés képe. Hávrának Lajos (Bánréve): 50.000 kor. Takács Ferenc (Celldömölk): 20.000 kor. Amikor az eddigi szíves adományokat hálás köszönettel nyugtazzuk a nagy nyilvánosság előtt, ismételten felkérjük híveinket arra, hogy az itt bemutatott példák szerint járuljanak hozzá, a megnyitás küszöbén álló internátus berendezésének munkájához.

Régi kívánságunk, amely úgy hisszük mindnyájunknak közös vágya, hogy a mai Magyarországon szétszórtan élő unitáriusok megtudják egymásról, kit hova vetett élete szomorú sorsa. Szeretnők, ha végre ez az óhajítás valósággá lenne s ezért elhatároztuk, hogy az „Unitárius Értesítő“ minden számában egy-egy város, község, vagy kisebb szórvány unitáriusainak nevét s címét közölni fogjuk. Bár szívesen megtennők, de sem időnk, sem vasúti szabadjegyünk nincs arra, hogy beutazzuk az országot s felkeressük híveinket. Éppen ezért kérjük a lelkes és szorgalmas unitáriusokat, egy-egy gócponton írják össze híveink nevét, címét, foglalkozását és küldjék be szerkesztőségünknek, hogy lapunk hasábjain keresztül megtalálhassák egymást annak az „unitárius családfá“-nak szerte hullott, elsodort levelei, amelyet kiméretlen kézzel tépázott meg sorsunk viharja.

Az „**üdv hadserege**“ Budapestre is kiterjesztette áldásos munkáját. Központot szervezett a fővárosban és így erőteljesebben vehető fel a bűnözések, különösen az iszákosság elleni küzdelmet.

Fizesse meg minél előbb az 1924. évi előfizetési díjat.

Felelős kiadó: Biró Lajos.

Kétszólamu hazafias dalok.

Különböző szerzők legszebb irredenta dalainak gyűjteménye. Iskolai használatra szerkesztette: Tiboldi József. — A hazafias nevelés szempontjából mint hézagpótló segédkönyv nélkülözhetetlen. Ára 50.000 korona. Ugyanaz háromszólamu kiadásban. Ára 50.000 kor.

négyszólamu férfikarok.

Szerző: Tiboldi József.

I. FÜZET. Zászlójelige. Havas J. — Talpra magyar! (Induló.) Petőfi S. — Szabadság. Jozan M. — Székelyország édes szülőföldem. Molnár S. — Mi a haza? Pósa L.

II. FÜZET. Magyar zászló. (Jelige.) — Toberzó. Gyagyovszky E. — A székelyek. Petőfi S. — Ríadó. (Jelige.) Czuczor G. — Felköszöntő.

III. FÜZET. Nemzeti jelige. (Csonka-Magyarország nem ország.) — Üzenet. (Válasz a békefeltetelekre.) — Élet vagy halál. (Induló.) Petőfi S. — Csak azért. Lampérth G. — Leszünk mi még Udvarhelyszék ura. Molnár S. — Kikel még a földből. Endrődi S.

Egy füzet ára 50.000 korona. — Megrendelhető a szerzőnél: Pesterzsébet, Attila-utca 15. sz.

A Népies Irodalmi Társaság

erdélyi vonatkozású néprajzi, irodalmi és történelmi kiadványai megrendelhetők:

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55. sz.

BIRTALAN LAJOS

kárpitos és diszitő

BUDAPEST, VII., AKÁCZFA-UTCA 58.

Elvállal angol bőr-, szalon- és függönydiszítéseket továbbá szabadon álló ottomán ebédlő-diványok, rugganyos ágybetétek, matracok, ablakrolók készítését és autók párnázását a legjutányosabb áron. Vidékiek soronkívül pontosan kiszolgáltatnak. Sznyegek, függönyök megóvását és molytalanítását vállalom.

Kádakat

Puttonyokat

Boredényeket

Mezőgazdasági szerszámokat

Tragacsokat

Kocsirészeket

készítünk

Budapest, V., Kálmán-u. 21. Telefon: 5-34

Prém János szabómester

hítkonoknak a napi árnál olcsóbban vállal bármiféle ruhavarrást, fordítást, tisztítást stb.

Lakása: Budapest, VIII., Vig-utca 33. sz.

BERDE LAJOS

cipészüzlete

Budapest. II. Batthyány-utca 48. szám.

Férfi- és női cipőt mérték után készítik. Javitást is vállalom. Mérsékelt árak.

„STUDIUM“

KÖNYVESBOLT

Budapest, IV., Múzeum-körút 21. szám.

Telefon: Nagyrészt erdélyiekből Telefon 186-87. alakult új vállalat 186-87.

Szaktankönyvek, szépirodalmi, egyházi és egyetemi tankönyvek raktára. Beszerez és szállít minden kapható külföldi és belföldi könyvet és folyóiratot. Vidéki megrendeléseket gyorsan és gondosan elintézik.

IFJ. INCZEFFY DÉNES

O. F. B által engedélyezett

ingatlanforgalmi irodája

Budapest, Vilmos Császár-ut 60. I. em 2.

TELEFON: 202-41.

Földbirtokok, birtokbárlatok, házak, malmok és mindenféle ingatlanok adás-vétele, lízlet-, lakásközvetítés, pénzkölcsön, társulások finanszírozások lebonyolítása. Hitelintézői vállalat.